

Památné stromy Ústeckého kraje

Joza V. (2020): Památné stromy Ústeckého kraje. – Oblastní muzeum a galerie v Mostě (ISBN 978-80-85115-45-1) & Ústecký kraj (ISBN 978-80-88140-35-1), Most. 115 pp. [včetně přílohy, 95 obr. a 15 textových boxů] (brožováno)

Publikace o památných stromech Ústeckého kraje navazuje na řadu předcházejících regionálních publikací, které pojednávají o ochraně památných stromů a péči o jejich stav a záchranu. Na příkladu Ústeckého kraje probírá základní aspekty a principy ochrany starých paměti a ochrany hodných stromů, vysvětlení, co je památný strom, jaký je význam starých stromů v krajině, historii i umění. Probrány jsou také biologické aspekty starých stromů jako základ existence a ochrany biotopů dalších přírodních složek, právní ochrana a evidence památných stromů.

Samostatnou kapitolu tvoří péče o památné stromy z pohledu přirozeného stárnutí stromů a působení dalších nepříznivých faktorů až po praktickou péči. Následující kapitola se zabývá přehledným souhrnem památných stromů v Ústeckém kraji, zastoupením druhů dřevin s tím, že v kraji není mezi památnými stromy zastoupena řada druhů domácích dřevin. Ochranu by si zasloužily mimořádně hodnotné exempláře některých užitkových kulturních odrůd našich dřevin ze zemědělské krajiny. Následuje souhrn památných stromů jednotlivých okresů s jejich vyhodnocením z různých hledisek, s náměty na další vyhlášení. Tato kapitola je jádrem publikace.

Další kapitola se týká zaniklých památných stromů a přístupu k nim, s využitím regenerační schopnosti některých stromů, ponechání a ošetření torz starých památných stromů. Torza památných stromů představují nejen připomínku historie, ale i biotop organismů vázaných na staré dřevo ve vhodném stadiu rozpadu; tyto biotopy z krajiny rychle mizí. Další kapitolu autor věnoval problematice záchrany genofondu památných stromů, včetně ovocných dřevin, jejím cílem zachovat genetické bohatství, které sebou staré a památné stromy nesou. K zajištění budoucnosti našich památných stromů je nezbytné se zaměřit na řešení řady úloh od aktivního vyhledávání a ochrany dalších vhodných dřevin všech kategorií, nejen veteránů a dospělců, ale i perspektivních „dorostenců“, na odbornou péči, další odborné vzdělávání arboristů, dendrologů, ochranářů a pracovníků státní správy, kteří se ochranou stromů aktivně zabývají. Autor také zdůraznil potřebu popularizace památných stromů v současnosti různými formami.

V samostatné kapitole v závěrečné části publikace uvádí i určitý návod, jak navrhnout vyhlášení nových památných stromů, kompetence k vyhlášení ochrany, v příloze je uveden formulář návrhu na vyhlášení památného stromu. Zajímavá je i kapitola o nej... mezi památnými stromy v Ústeckém kraji. Publikace obsahuje i dobrý výběr použité a doporučené literatury k tématu památných stromů, je také provázena bohatou fotodokumentací památných stromů v Ústeckém kraji. Zvláště je třeba ocenit doplnění publikace o 15 zajímavých textových boxů, které obsahují řadu doplňujících informací k tématu starých a památných stromů v Ústeckém kraji.

Autor se památným stromům věnuje pilně a s velkým zaujetím už od svého vysokoškolského studia a své znalosti a zkušenosti s ochranou starých a památných stromů do publikace úspěšně promítl. Jistě budou cenné pro další spolupracovníky i širší veřejnost. Publikace přispěje svým dílem k popularizaci památných stromů nejen v Ústeckém kraji. Je možné ji pořídit přímo u obou jejich vydavatelů.

Bohumil Reš